

Familie Uit het Broek

Ontwerp landschappelijke inpassing

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Opdrachtgever:

x

Verlengde Elfde wijk
7701 RR DEDEMSVAART

Opdrachtnemer:

Eelerwoude Noord
Brink 4a
7981 BZ Diever

Tel: 0521-324400
Fax: 0521-324401
e-mail: noord@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

In samenwerking met Herbert Oldehinkel

ontwerpburo **herbertoldehinkel**
ontwerpburo in de tuin- en landschapsinrichting

Projectgegevens:

Projectnummer:	5152
Datum:	15 juni 2011
Projectleider:	JS
Opgesteld door:	JS
Gecontroleerd door:	SSe
Paraaf controleur:	

Verlengde elfde wijk

Ontwerp landschappelijke inpassing

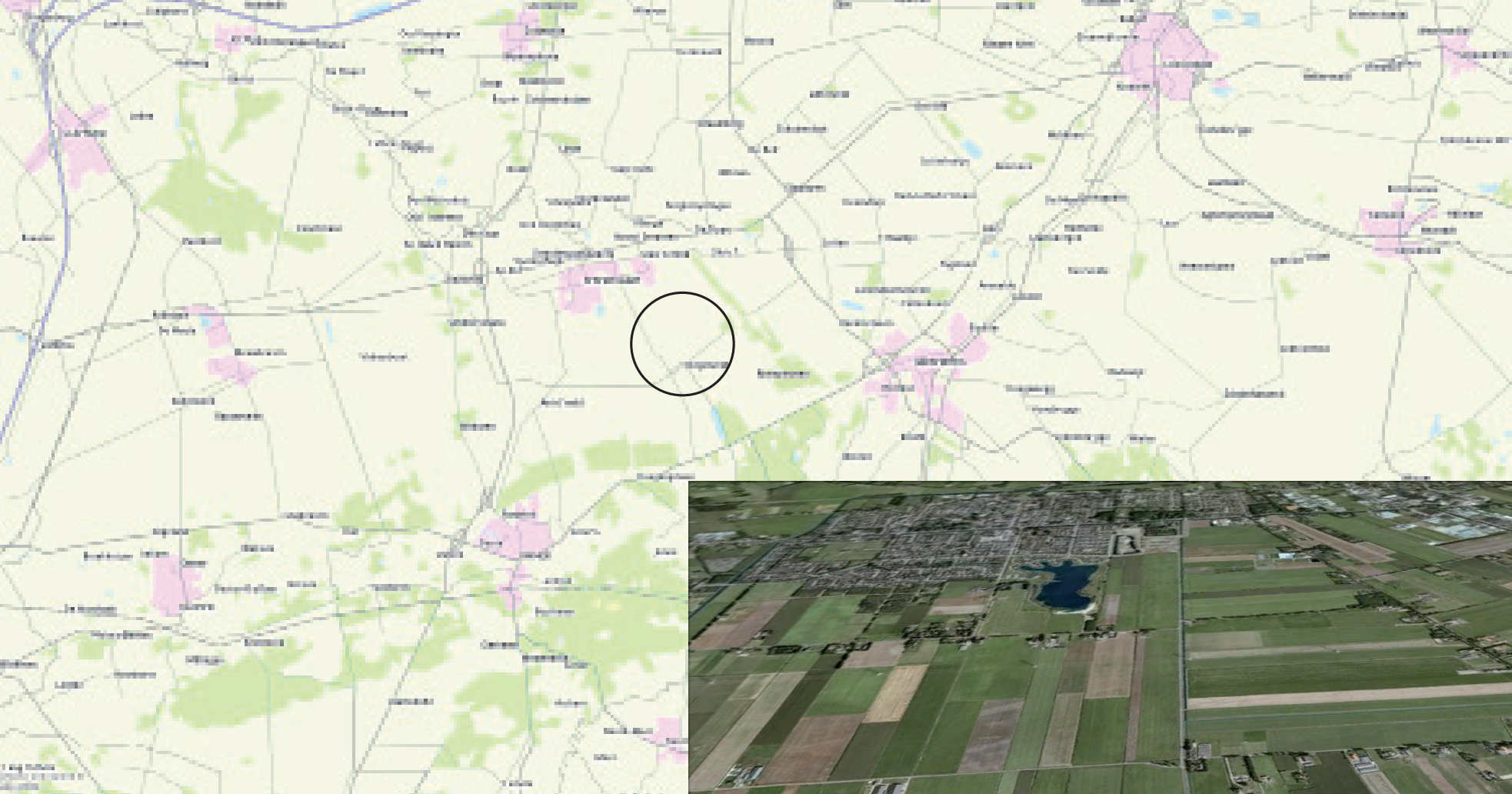

Weids open agrarische landschap

INHOUD

1	INLEIDING	7
	1.1 Aanleiding	7
	1.2 Ligging	7
	1.3 Afkadering projectgebied	7
	1.4 Leeswijzer	7
2	LANDSCHAPSANALYSE	9
	2.1 Omgevingsvisie provincie Overijssel	9
	2.2 Bodemsoort en geomorfologie	11
	2.3 Historische ontwikkeling landschap	11
	2.4 Huidig landschap	12
	2.5 Karakteristieke opbouw erven	13
	2.6 Karakteristieke opbouw erven in de omgeving	13
	2.7 Analyse gebruikersgroepen	15
	2.8 Uitgangspunten vanuit de gemeente	15
	2.9 Conclusies uitgangspunten landschap	15
3	ONTWERP	17
	3.1 Visie op het plangebied	17
	3.2 Inpassing in landschap	19
	3.3 Landschappelijke tegenprestatie	21
	3.3 Materialisatie	24
	3.4 Beplantingsplan	24

Locatie projectgebied

1.1 Aanleiding

Familie x heeft een pluimveevleesbedrijf. Het bedrijf ligt aan de Verlengde elfde wijk te Dedemsvaart. Om in het agrarische landelijk gebied van Hardenberg te kunnen blijven boeren, is uitbreiding noodzakelijk.

Om de uitbreiding vorm te geven hebben zij Herbert Oldehinkel gevraagd om in samenwerking met Eelerwoude een ontwerp te maken. Deze rapportage is een resultaat van deze samenwerking.

Deze rapportage geeft aan hoe de uitbreiding vorm gaat krijgen, hoe rekening wordt gehouden met beleidskaders en welke landschappelijke tegenprestaties er worden gedaan.

1.2 Ligging

Het bedrijf ligt aan de Verlengde elfde wijk te Dedemsvaart. Het plangebied ligt in het zogenaamde 'Veenkoloniale landschap' met als natuurlijke onderlaag 'Hoogveen'. Bij dit type landschap hoort een bepaalde opbouw van erven en gebouwen. Deze staan omschreven in de omgevingsvisie van de provincie en in de Visienota Buitengebied Hardenberg. Binnen deze kaders

wordt het erfinrichtingsplan gemaakt. Middels dit erfinrichtingsplan moet aangegeven worden, waar en hoe deze kavel binnen het landschap ingepast kan worden.

Vanuit de overheid wordt medewerking aan ontwikkelingen rond het erf van familie x gegeven. Mits deze ontwikkeling de ruimtelijke kwaliteit respecteert. Het landschap dient als drager van de ontwikkelingen binnen het gebied.

1.3 Afkadering projectgebied

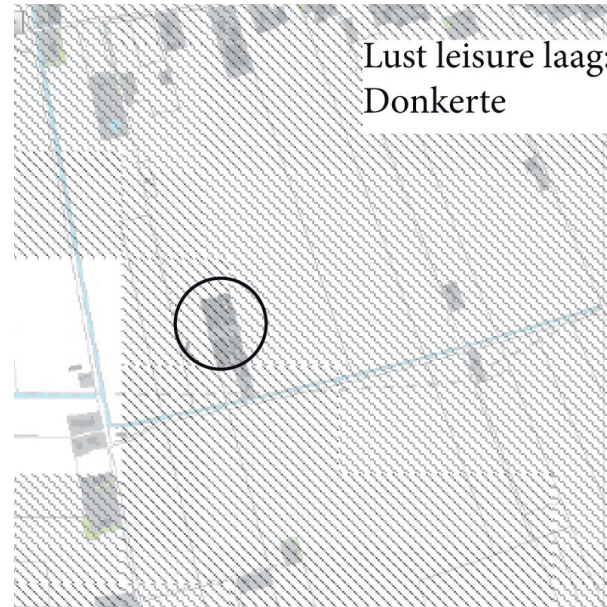
Het perceel is in eigendom van de familie X. Gezien de bedrijfsontwikkelingen is het de wens om het bouwblok te verruimen naar 3 ha.

Het nieuwe erf komt aan de oostzijde van het huidige bedrijf. Op het nieuwe erf komt ruimte voor 6 nieuw te bouwen pluimveestallen, een woning en een opslagloods. Al met al een forse uitbreiding in een relatief open gebied. Dat vraagt uiterste zorgvuldigheid bij het inpassen van het erf.

1.4 Leeswijzer

Voor u ligt het erfinrichtingsplan in het kader van een uitbreiding van het bouwblok voor het pluimveebedrijf van de familie X.

Tot het komen van een erfinrichtingsplan worden eerst historie-beleid-plangebied nader bestudeerd. Uit deze inventarisatie en analyse volgen uitgangspunten voor het maken van het plan. Als laatste is een beplantingsplan toegevoegd welke nodig is om het geheel in te planten.

2.1 Omgevingsvisie provincie Overijssel

2.1.1 Ruimtelijke kwaliteit

Vroeger was het met name de landbouw die de grootste ruimteclaim op het buitengebied nam. Merendeels van de ontwikkelingen waren gerelateerd aan de landbouw en de boerenbedrijven welke in het buitengebied lagen. De erven werden gerangschikt en ingericht naar de bedrijfsvoering en eigen inzicht van de boer.

2.1.2 Ontwikkelingsperspectief

Het plangebied ligt in een landbouwgebied. Dit gebied is aangemerkt in de Omgevingsvisie als gebied met een Schoonheid van moderne landbouw. Het betekent dat het plangebied is primair voor de landbouw die bijdraagt aan de kwaliteit van de open cultuurlandschappen. Kenmerkend zijn de ruimtelijke kamers van lanen, wijken, bebouwingslinten en bosstroken welke in goede harmonie met de moderne architectuur van de hedendaagse landbouw zijn.

2.1.3 Natuurlijke laag

Het plangebied ligt in een hoogveengebied. De natuurlijke laag is ontstaan doordat abiotische processen - zoals ijs- wind- en waterstromen, erosie en sedimentatie- en biotische processen, zoals vestiging van plant- en diersoorten- inwerken op de ondergrond van de bodem en geologie. Op de natte delen waar het water maar moeilijk weg kan is Hoogveen ontstaan.

Van oudsher waren dit grote natte gebieden met veengroei onder invloed van regenwater. Nabij ons plangebied is het Hoogveen ontgonnen waardoor er nadien nog enkele veenpakketten zijn achtergebleven in de bodem.

2.1.4 Agrarisch cultuurlandschap

Veenkoloniaal landschap; In het agrarisch cultuurlandschap gaat het er altijd om dat de mens inspeelt op de natuurlijke omstandigheden en die ten nutte maakt. Het agrarisch cultuurlandschap is bij uitstek een gebruikslandschap. Bij de ontwikkeling van de cultuurlandschappen hebben nooit ideeën over schoonheid een rol gespeeld. Wel zijn we ze in de loop van de tijd gaan waarderen om hun ruimtelijke kwaliteit. Vooral

herkenbaarheid, contrast en afwisseling wordt gewaardeerd. In het veenkoloniaal landschap is het hoogveen grootschalig afgegraven en het landschap ontgonnen. Het stelsel van kanalen en waterlopen, wegen en bebouwingslinten bepaalt de maat van de ruimte. Dat heeft grote open ruimtes en vergezichten en het contrast tussen deze ruimtes en verdichte zones (rond kanalen, wegen en linten) opgeleverd. Kenmerken zijn de bijzonder architectuur van watererfgoed (sluizen en bruggen e.d.) en van villa's, buitens en herenboerderijen, de linten door het landschap en de open ruimtes.

2.1.5 Stedelijke laag

Niet van toepassing.

2.1.6 Lust en Leisure

Donkerte; De donkere gebieden zijn de gebieden waar het 's avonds nog echt donker is, waar je de sterren kunt waarnemen. Donkerte wordt een te koesteren kwaliteit. De ambitie is de huidige 'donkere' gebieden, ten minste zo donker te houden. Dit betekent alleen minimaal noodzakelijke toepassing van kunstlicht.

Weids open agrarische landschap met af en toe een lint met erven

2.1.7 *Uitgangspunten Omgevingsvisie voor het ontwerp*

Benadruk in het ontwerp:

- De schoonheid van de moderne landbouw “ruimtelijke kamers van lanen, wijken, bebouwingslinten en bosstroken welke in goede harmonie met de moderne architectuur van de hedendaagse landbouw zijn”. Geef vorm met lanen, wijken, bosstroken;
- Het koloniaallandschap en de hoogveengeschiedenis (orthogonale vormgeving, resect voor openheid en doorzichten);
- In de uitwerking van het ontwerp dienen lichtmasten beperkt toegepast te worden. Deze detaillering valt buiten de landschappelijke inpassing.

2.2 **Kwaliteitsimpuls provincie Overijssel**

Bij grootschalige ontwikkelingen in het buitengebied (nieuw of uitbreiding van bestaande situatie) is de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving van toepassing. Naast een investering in de ontwikkeling zelf vraagt de provincie dan tegelijkertijd om investeringen (kwaliteitsprestaties) in de omgevingskwaliteit rondom de eigen locatie.

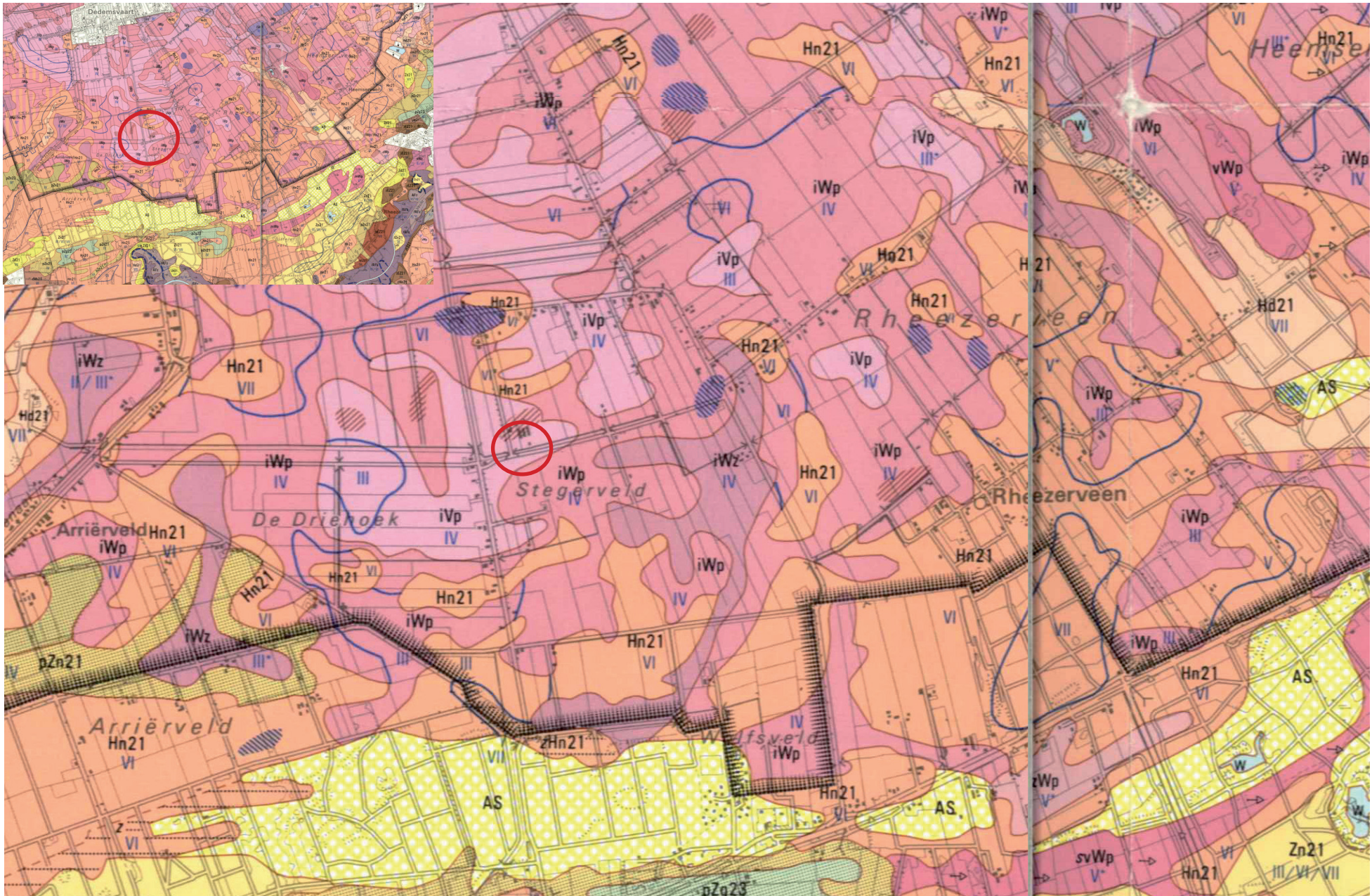
Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving wanneer toepassen?

Bij een uitbreiding of een nieuwe ontwikkeling kan een goede ruimtelijke inpassing van het

totale erf waar de ontwikkeling deel van uitmaakt, voldoende zijn. In dat geval wordt er gesproken van een basisinspanning. De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving wordt toegepast als er naast de basisinspanning aanvullende kwaliteitsprestaties nodig zijn. In het Werkboek Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving worden diverse categorieën genoemd waarvoor dat in principe geldt:

1. voor ontwikkelingen die primair gericht zijn op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, zoals Roodvoor-groen op bestaande landgoederen, Nieuwe landgoederen, Knooperven en Roodvoor- rood;
2. voor nieuwvestiging of grootschalige uitbreiding van verblijfsrecreatie, agrarische en niet-agrarische bedrijven;
3. voor nieuwe woningen, nieuwe functies op vrijkomende agrarische bedrijven en voor intensieve agrarische teelten zoals boomkwekerij en ondersteunend glas.

Van de bovenstaande punten is punt twee van toepassing bij familie x. In de uitwerking van het plan wordt duidelijk gemaakt wat onder de basisinspanning en wat onder de kwaliteitsimpuls verstaan wordt.

Bodemkaart

Legenda	
	iWp en iWz Moerige podzolgronden, veenkoloniaal dek en moerige tussenlaag
	iVp (Vlier-)Veengronden met veenkoloniaal dek, zand ondieper dan 120 cm, zonder humuspodzol
	Hn21 Veldpodzolgrond, leemarm en zwak lemig fijn zand
	Eenmanses
III	Grondwatertrap, GHG < 40 cm onder het maaiveld
IV	Grondwatertrap, GHG >40 cm onder het maaiveld

2.3 Bodemsoort en geomorfologie

De bodem is door abiotische factoren, zoals wind, water en ijs gevormd. Afhankelijk van het agrarisch gebruik door de mens is de bodem veranderd. De nevenstaande kaart laat zien welke grondsoort waar in het projectgebied in de bodem te vinden is.

In de omgeving van het projectgebied en in het projectgebied zelf zijn ontgonnen **veengronden** te vinden. De mate van veenrestanten op de zandige ondergrond bepaalt het verschil tussen de ontgonnen veengronden. In het projectgebied heb je drie soorten grondsoorten met veenrestanten: Moerige podzolgronden, veengronden en moerasachtige veengronden.

Veldpodzol is de benaming voor gemeenschappelijk gebruikte heidevelden. Deze heidevelden werden voornamelijk gebruikt voor het weiden van schapen. Veldpodzol is bijzonder algemeen in oost en zuid Nederland.

In het ontwerp is de bodemsamenstelling sturend voor de beplantingskeuze. Op een veengrond en een moerige podzolgronden groeien de volgende boom-/struiksoorten natuurlijk:

Es, Gelderse roos, grauwe wilg, lijsterbes, vuilboom en zachte berk.

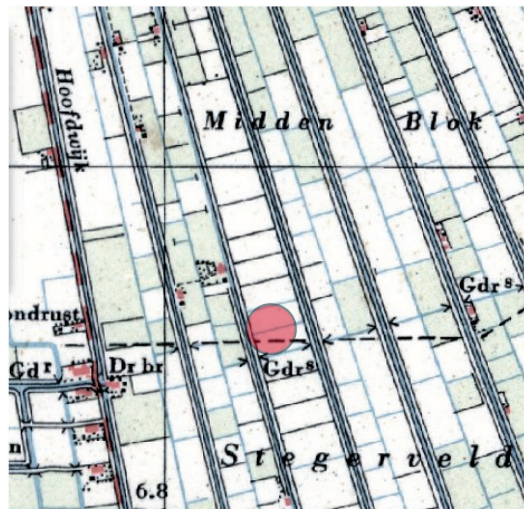
Daarnaast groeien op de vlierveengronden ook de gagel, geoorde wilg, kruipwilg, zachte berk, esdoorn, zwarte els, es en zomereik goed. Deze soorten

groeien goed op bodemsoorten in het projectgebied en daardoor zijn ze minder bevattelijk voor ziektes. De soorten die in de landschappelijke inpassing gebruikt worden, zijn streekeigen.

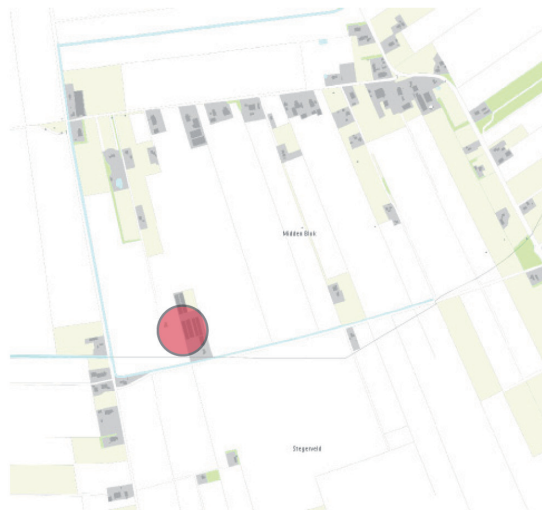
plangebied medio 1900

plangebied medio 1950

plangebied medio 1925

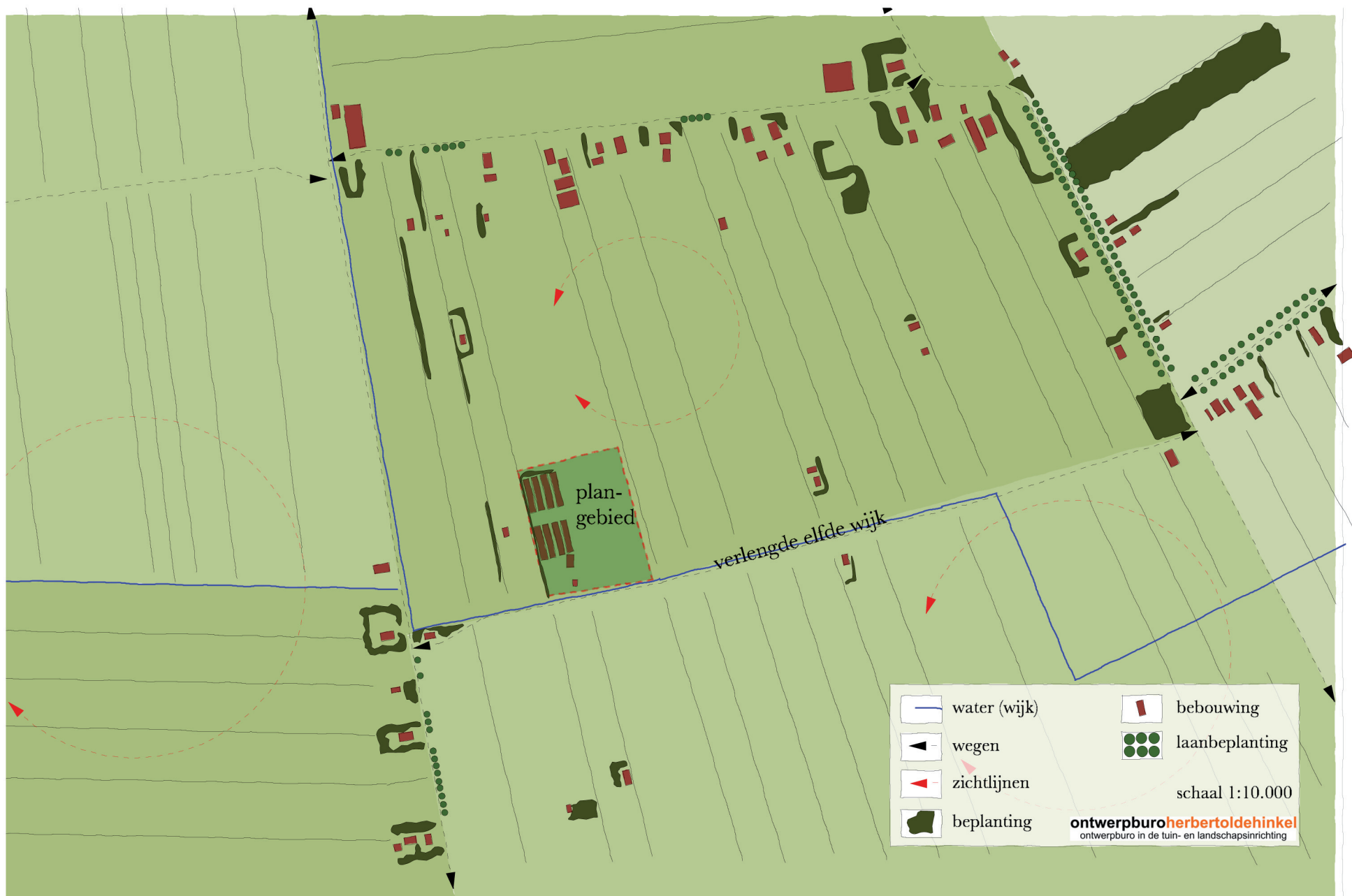
plangebied medio 2000

2.4 Historische ontwikkeling landschap

In de tijd is een landschap ontstaan wat wij nu aanduiden als 'veenontginningslandschap'. De omgeving van het projectgebied was waterhuishoudkundig geïsoleerd en werd regenwater dus vastgehouden. Op de zandbodem ontwikkelde zich in de nattigheid, veenmossen. Dit werd in de loop van tijd veen. Bomen groeiden niet goed in deze omgeving, dus ontstond een heel open landschap. Het veen is in het begin van de 19e eeuw systematisch afgeplagd.

Uiteindelijk restte er een grootschalig, veenkoloniaal akkerbouwgebied met de kenmerkende lintdorpen langs de kanalen. Langs de wegen zijn in de tijd bomen aangeplant. Zo werd de systematische, geometrische aard van het landschap aangezet en werd de openheid doorbroken. Van de oorspronkelijk aangelegde turf wijken en vaarten zijn de meeste inmiddels gedempt. Toch is de oorspronkelijke wijkenstructuur plaatselijk nog herkenbaar. De akkergronden zijn steeds meer als weidegronden in gebruik genomen.

(bron: Visienota Buitengebied Gemeente Hardenberg)

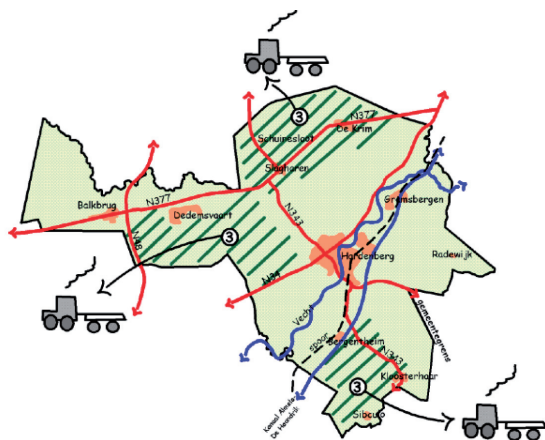
Landschapsstructuurkaart

2.5 Huidig landschap

2.5.1 Landschapstype

Het plangebied ligt in een veenkoloniaal landschap. Deze is ontstaan door vervening (het afgraven van veen) en ontginning (het in cultuur brengen van onteende gronden ten behoeve van de landbouw). De vervening heeft plaatsgevonden in de 19e eeuw. Het veenontginningslandschap wordt gekarakteriseerd als vlak, grootschalig en “rechtlijnig” gebied met halftransparante linten van bebouwing en boombeplantingen (zie historische kaarten en de foto op pagina 15). De bebouwing en beplanting is geconcentreerd aan de ontginningsassen. Maar openheid karakteriseert het landschap. Ten behoeve van de turfwinning zijn vaarten en kanalen gegraven, die nu deels zijn gedempt. Het plangebied ligt visueel gezien in het open gebied. Het kan aan alle zijde ervaren worden.

Het bestaande erf vormt in de openheid een cluster van rood en groen (bebouwing en beplanting). Het

cluster wordt groter met de op handen ontwikkeling. Langs de Elfde wijk staat geen beplanting. De weg is na 1950 aangelegd bij de ruilverkaveling in het gebied.

Vanuit de openheid beleef je het landschap van grote afstand. Op de hogere delen, om de veenontginning heen, is bos geplant. Deze bomen werden geplant ten behoeve van de bouwsector. Vanaf het erf is er zicht op het Ommerbos mogelijk. De aanleg van de N36, ten zuiden van het erf, heeft hier geen invloed op gehad. Ook zijn de bossen op het Bovenveld (waar de N36 de Ommerweg kruist), rond Witharen en rond het Stoetenslagh (Colenbrandersbosch en de Klimberg) zichtbaar.

De bossen in de omgeving van het erf bestaan vooral uit naaldhout. Het is aannemelijk dat de inspiratie voor de beplanting van erven met naaldhout (naaldhoutsingels) hierop geïnspireerd is.

2.5.2 Landschapskenmerken

De landschapskenmerken zijn weergegeven op de landschapsstructuurkaart (pagina 14). Deze landschapskenmerken zijn sturend in het ontwerp voor de landschappelijke inpassing.

- Openheid/regelmatigheid
- Vlakke ligging
- Openstreckende strokenverkaveling
- Herkenbare wijkenstructuur
- Bebouwing langs ontginningsassen

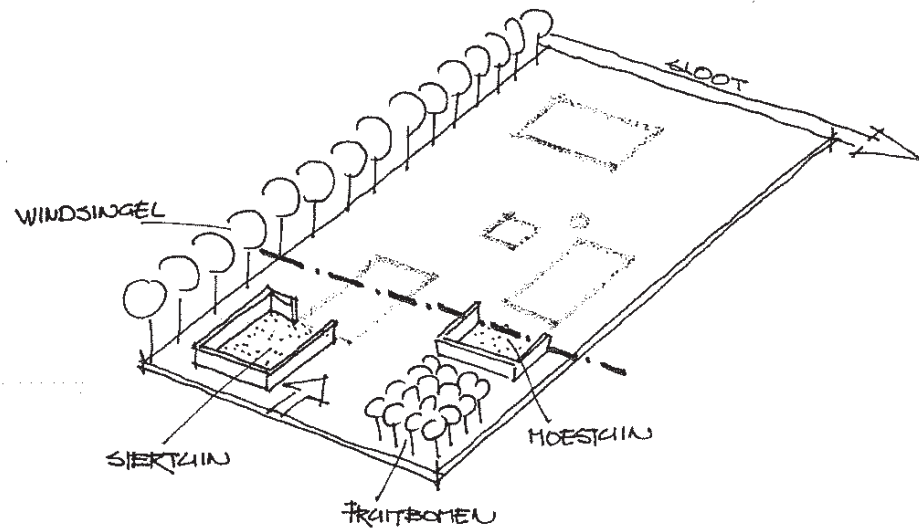
2.5.3 Huidige functies

- Boerenbedrijven
- Foerageergebied voor overwinterende vogels (openheid)
- Colenbranderbos als Ecologische Hoofd Structuur

2.5.4 Toekomst

Het gebied rond het erf is een ontwikkelingsgebied voor de landbouw.

Traditioneel erfprincipe

2.6 Karakteristieke opbouw erven Oost-Nederland

Een erf bestaat uit een verzameling van gebouwen, erfbeplanting en bestrating. Omdat een erf vooral functioneel moet zijn is daarvoor een bepaalde indeling gewenst. Algemene karakteristieken die gelden voor erven zijn hieronder opgesomd:

- (Voormalig) boeren erf;
- Verzameling van grote en kleine gebouwen met een duidelijke hiërarchie;
- Combinatie van gebouwen en beplanting;
- Onderverdeling in een voor- en achtererf.

Als laatste in de opsomming wordt een onderverdeling in een voor- en achtererf genoemd. Van oudsher is op de erven een indeling in 'voor' en 'achter' erf te herkennen. Dit is een functionele scheiding die in de tijd is ontstaan tussen de voorkant van het erf en de achterkant. Op het voorerf (en zijerf) speelde wonen de hoofdrol. Hier is vaak nog steeds de siertuin, de moestuin en de boomgaard terug te vinden. Werken speelde aan de achterkant een belangrijke rol. Hier vind je vaak de schuren, kapschuur en/of silo.

Deze opbouw zie je terug op het erf van familie x. Deze indeling wordt gehandhaafd in het ontwerp.

2.7 Karakteristieke opbouw erven in de omgeving

De erven in het veenweidegebied rond Hardenberg hebben een typische opbouw. Hieronder worden de karakteristieken opgesomd:

- Bebouwing en beplanting is rationeel en strak opgebouwd;
- Erven zijn praktisch ingericht;
- Landschapselementen zijn functioneel geplaatst en zorgen bv. voor windbreken;
- Singels beplant met naaldbomen;
- Het woonhuis/woongedeelte van de boerderij staat het dichtst bij de weg van alle gebouwen;
- Bescheiden siertuin in combinatie met moestuin aan de voorste helft van de boerderij;
- Boerderijen met de voorzijde doorgaande weg gericht. Markante kopgevel naar de weg;
- Combinatie van sier- en nutstuin (voor- en zijerf) of stijltuin op het voorerf in de Engelse landschapsstijl.
- Beplanting langs de erfgronden, fruitbomen op het zijerf of het voorerf. Niet aan alle zijden komen dichte singels voor.

Een deel van het erf aan de Verlengde Elfde Wijk afgeschermd met een sparrensingel. De sparrensingel lijkt bijzonder in het landschap van de hoogveenontginning. Kijkend naar de bodemsoort (een mengsel van veen en zand) ligt de boomsoort niet voor de hand. Toch zijn sparrensingels de laatste dertig jaar veel aangeplant op erven in de buurt (zie ook op pagina 17 de foto van het erf in de buurt van het projectgebied (verlengde wijk)). De singel is geplant om wind te keren en zicht te ontnemen. Er is als het ware een extra typisch

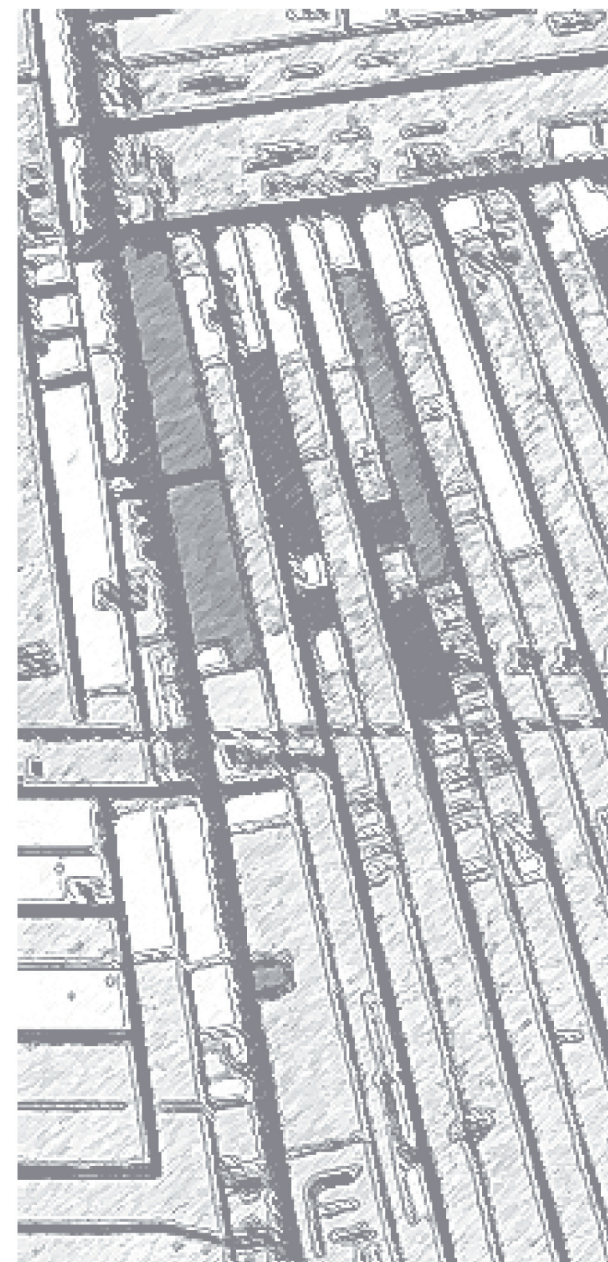
landschapselement toegevoegd in deze omgeving en verwijst, naar alle waarschijnlijkheid, naar de naaldbomen in de bosgebieden waarop men uitkijkt vanuit het open gebied. De bestaande singel zal opgenomen worden in het ontwerp, omdat het rond de elfde wijk vaak voorkomt en inmiddels hoort bij de hoedanigheid van het landschap.

- Hagen of berm sloten als erfscheiding aan de voorzijde;

(bron: *Traditie en vernieuwing, opgesteld door Het Oversticht, Zwolle, 2008*)

^Naaldhout in de omringende bossen en op de omringende erven

2.8 Analyse gebruikersgroepen

De inrichting van het erf moet aansluiten op de wensen van de toekomstige gebruikers. Deze gebruikersgroepen en hun specifieke wensen zijn hieronder opgesomd:

- Twee gezinnen en twee boeren (senior en eventueel junior) (afmeting van de bestrating, leefbaarheid woning, werkbaarheid rond gebouwen en aantal gebouwen);
- Bezoekers (aantrekkelijkheid erf, parkeergelegenheid);
- Kinderen (veiligheid verkeer, veiligheid plantkeuze, helderheid routing, geen directe route naar het water);

Door de verschillende doelgroepen is het van belang verschillende 'plekken' te maken met privacy. Maar bovenal moet het erf functioneren waarvoor het bedoeld is: als een pluimveevleesbedrijf.

2.9 Uitgangspunten vanuit de gemeente

De gemeente heeft aangegeven dat het ontwerp van het erf moet:

- Passen binnen de lineaire, rechtlijnige principe van de landschapskarakteristiek;
- Transparant van opzet zijn;
- De erfgedachte behelzen (achterkant meer open);
- Zichtbaar zijn vanaf de kant van het recreatiepark (westzijde van het erf);
- Gebiedseigen/inheemse beplanting bevatten.

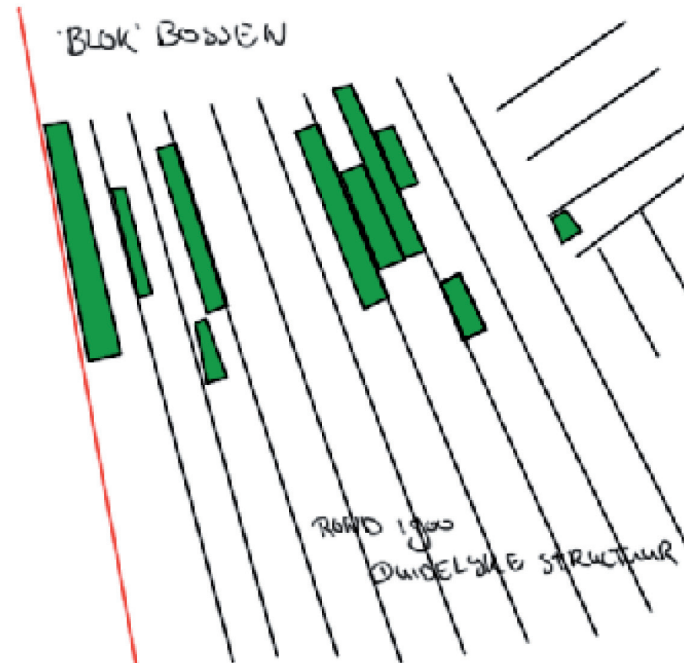
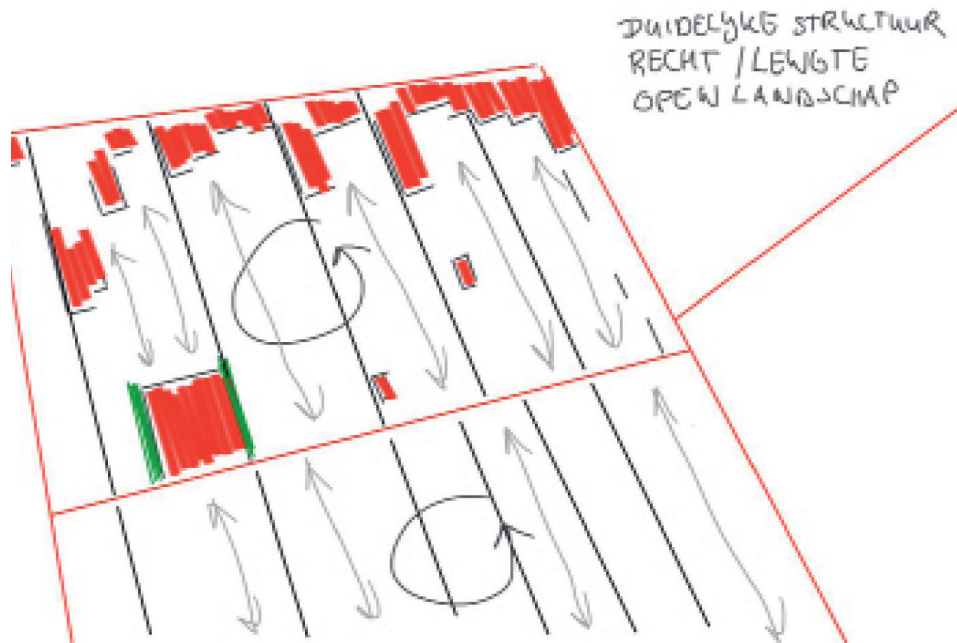
2.10 Conclusies uitgangspunten landschap

Het plangebied ligt in een veenkoloniaallandschap. Het gebied kent een zogenaamd gestroken verkaveling. Deels is deze nog terug te vinden in de maatvoering van de percelen. Op historische kaarten kunnen we deze typische kenmerken terugvinden. Wat opvalt is dat er rond 1900 ook verschillende beplantingen op de percelen stonden. Dit is deels nog terug te vinden aan de horizon. (Colenbranderbos en het Ommerbos) Als beplantingstypen kwamen dennen en inheems loofhout voor. Bovengenoemde landschappelijke kenmerken zullen versterkt worden bij de realisatie van het erfinrichtingplan.

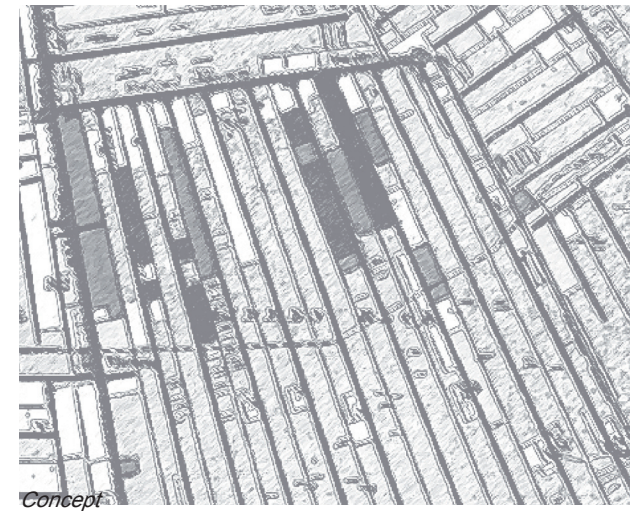
Uitgangspunten

- Koloniale landschap; Duidelijke structuur;
- De van oorsprong voorkomende landschapselementen vormen de groene component van het aangepast ontwerp;
- De woningen en stallen mogen deels ervaren worden;
- Het erf moet ontsluiten met één inrit op de Elfde Wijk;
- Het open landschap moet beleefbaar blijven door zichtlijnen;
- Het erf moet ingepast worden in de horizon vanuit het open gebied;
- Het erf moet een heldere structuur krijgen van wonen-werken-routing;
- De erfgedachte behelzen (traditionele opbouw erf als inspiratie: achterkant meer open);
- Op het erf worden streekeigen beplantingen gebruikt;
- Er moet een extra impuls aan het landschap gegeven worden;
- Zichtlijnen op Stegerveld/Ommersbos behouden/versterken.

Themakaarten

Themakaarten

3.1 Visie op het plangebied

3.1.1 Visie op plek

De kwaliteiten van het plangebied liggen in de open ruimte. Bij het hedendaagse bedrijf hoort een ruim erf omdat er met grote machines gewerkt wordt. Daarnaast is het de wens van de familie x om in de toekomst een royale loods met bijpassende woning te bouwen. Het geheel moet passen binnen haar omgeving en ruimte bieden voor de toekomst. Op het erf komen de functies wonen en werken en bewegen, deze zullen een logische eenheid moeten vormen. Het erf ligt in het veenkoloniale landschap. Het strakke stramien van de verkaveling geven structuur en richting aan het landschap. Ook op het erf van de familie x is deze structuur terug te vinden in de huidige stallen welke ook strak in de richting van de wijken naast elkaar staan.

3.1.2 Het komen tot een plan

De themakaarten op pagina 22 geven de basis van het ontwerp weer. De duidelijke structuur in het gebied moet versterkt worden. De openheid van het gebied zien we als kwaliteit en zullen we behouden.

Wel moeten de stallen en het erf afgeschermd worden met groen om een landschappelijke impuls te geven. Op de kaart van 1900 zien we van oorsprong dat er bossen en singels in het gebied hebben gestaan. Ook deze groenelementen stonden netjes in de structuur van het landschap. Bij het maken van het plan maken we gebruik van deze van oorsprong voorkomende landschapselementen. Op het erf is een duidelijk onderscheid gemaakt in het voor- en achtererf en worden verschillende schaalgroottes aan elkaar gekoppeld. De grootte van de stallen en de huiselijke schaal van het voorerf maken het erf leefbaar. Het erf is leefbaar en is een duidelijke vertaling van historische- en regionale kenmerken naar de toekomst.

3.2 Inpassing in landschap

In de inpassing van het erf is onderscheid gemaakt tussen de basisinspanning en de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving. De basisinspanning is de minimale tegenprestatie die geleverd wordt om de landschapskwaliteit te handhaven. De kwaliteitsimpuls zijn de landschappelijke ingrepen die het functionele landschap extra verfijnen.

Bestaand erf breidt uit

Alle gebouwen aan de westzijde van de inrit zijn momenteel al gebouwd. Het vormt een geheel van een woning en 8 stallen. De uitbreiding ligt aan de oostzijde van de oprit. Het beslaat de bouw van 6 pluimveestallen 1 loods en 1 woning. Het gehele erf wordt ontsloten door één inrit. Dit is tevens een belangrijke zicht-as dwars door het erf heen.

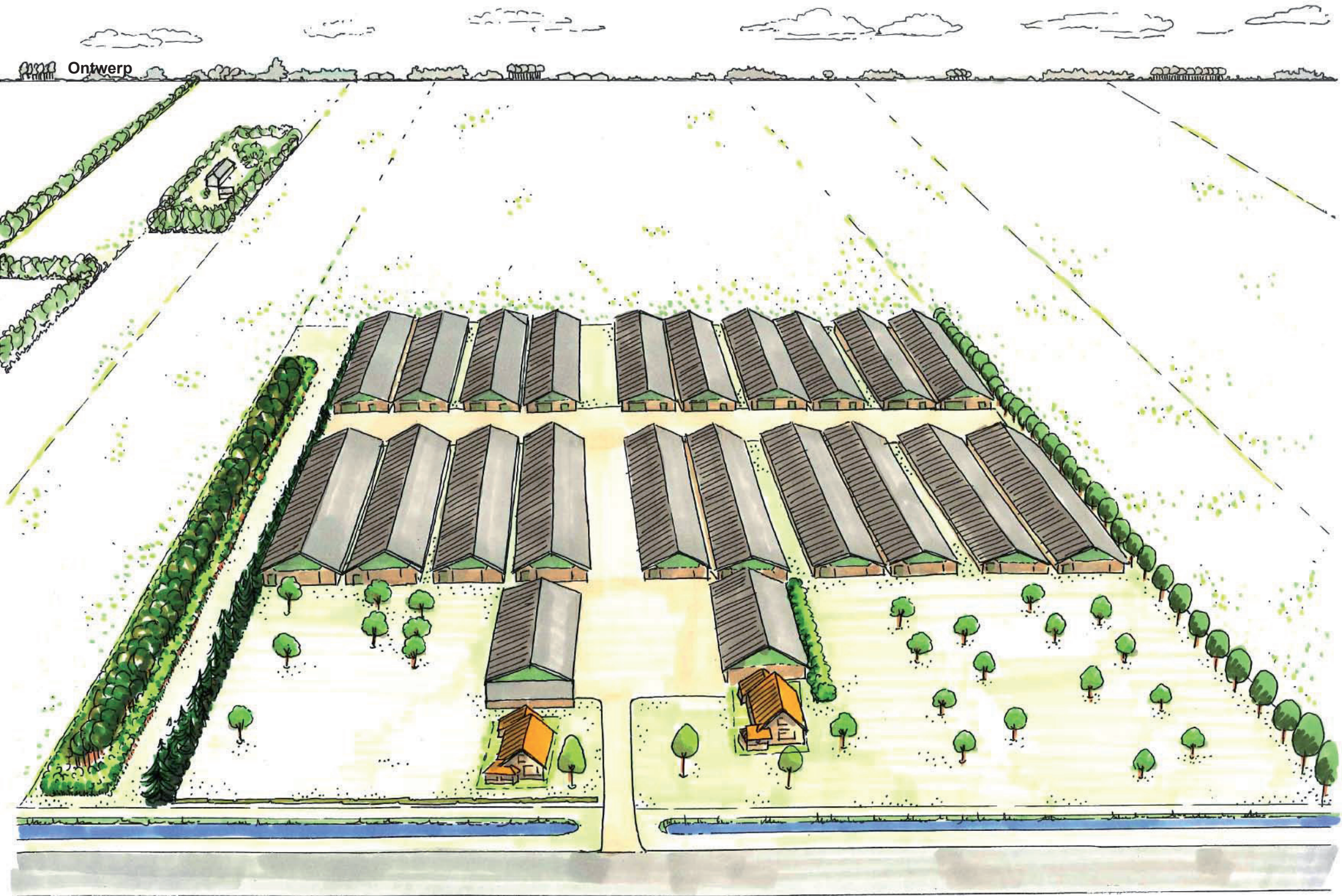
Eén erf wordt één geheel van twee erven

Het erf bestaat uit één geheel van twee erven. Waardoor maat en schaal heel passend zijn binnen het bestaande landschap. Het erf is ruim van opzet en heeft een centraal deel waar de bijgebouwen en woningen rondom staan. Omdat het bedrijf niet helemaal symmetrisch wordt, is gekozen om deze gelaagdheid te versterken in het ontwerp. Schaal van de ingrepen op het voorerf is huiselijk en klein.

Zichtlijnen

Het geheel van twee erven wordt door de zichtlijn de openheid beleefbaar en wordt de massaliteit van het erf verzacht. De zichtlijn benadrukt de lineaire opbouw van het erf.

Ontwerp

bestaande
sparrengingel

breede singel
als blok in
landschap

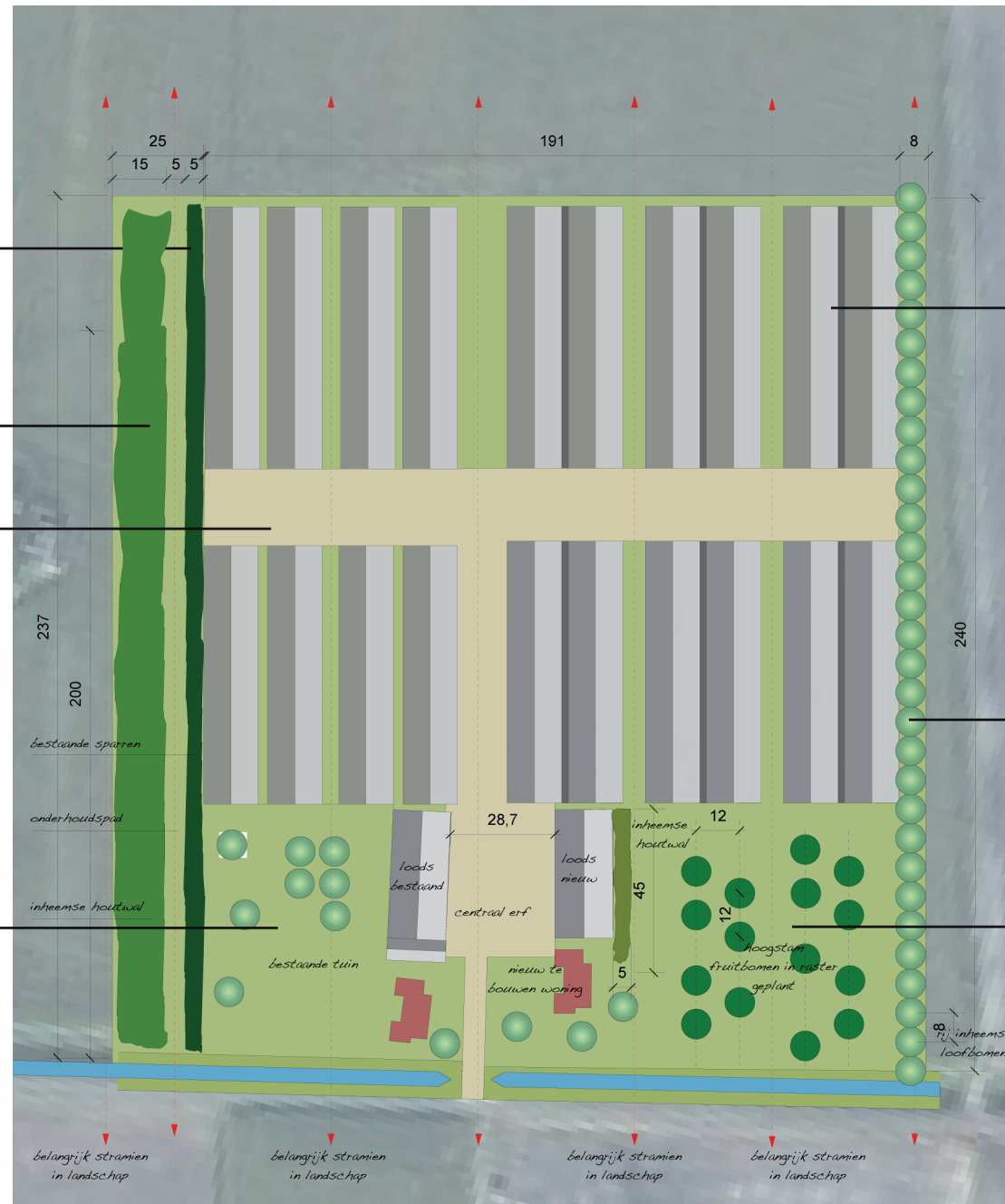
open zicht-as

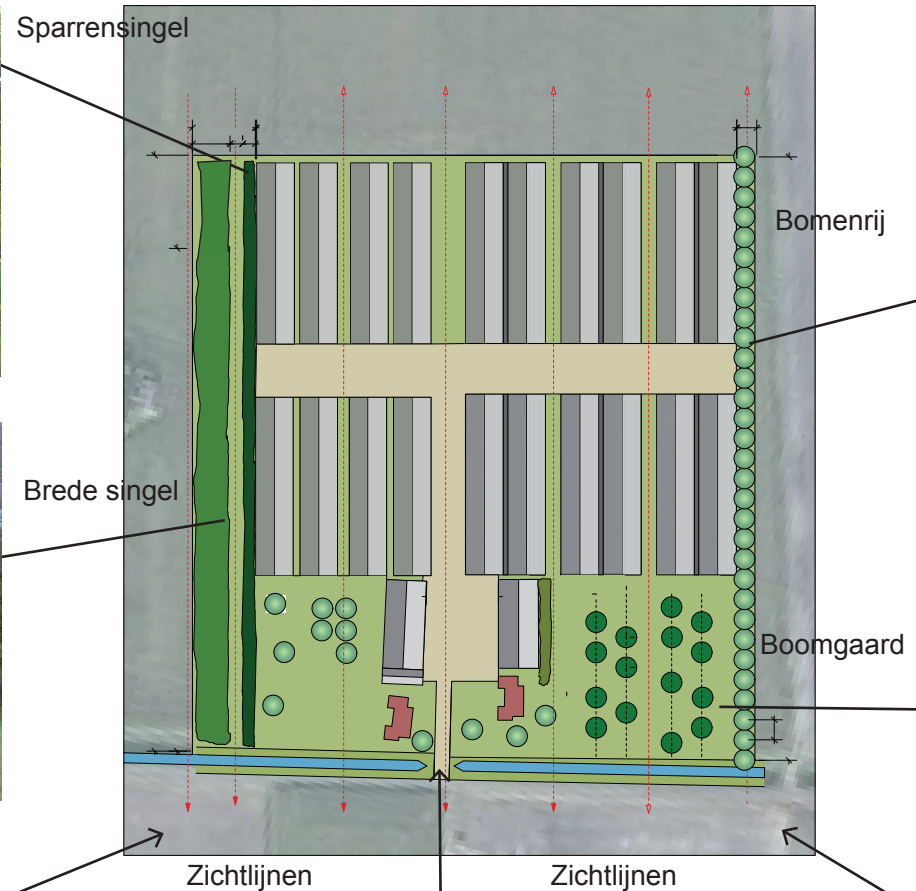
bestaand
sier- en nuts
tuin

pluimveestallen aan-
sluitend op structuur
landschap

bomenrij als
transparante lijn
in het landschap

boomgaard met zicht
op stallen

Landschappelijke tegenprestaties

3.3 Landschappelijke tegenprestatie

3.3.1 *Beheer en onderhoud bestaande singel*

De bestaande singel aan de westkant bestaat uit een dubbele sparrenrij. Deze sparrenrij is een beeldbepalend element voor het erf. De rij wordt onderhouden, zodat de lineaire opbouw van het erf beleefbaar blijft op korte termijn.

Functie

De sparrensingel heeft tevens een windbrekende functie.

Streefbeeld

De bomen laten uitgroeien tot een zo natuurlijk mogelijke vorm. De strook tussen de nieuw singel en de bestaande sparrensingel open houden.

Het bedrijf vanaf de westzijde met de sparrensingel

3.3.2 *Bomenrij*

Functie

De oostzijde wordt begrensd door een bomenrij. Hierdoor laten we de schoonheid van de moderne landbouw zien. Zeker als gekozen wordt voor een transparante boomsoort. Bijvoorbeeld de berk die van oudsher op de venige bodem voorkomt. Daarnaast is de bomenrij een visuele afscheiding van het erf. De bomenrij is een zelfstandig lijnvormig element, en versterkt hiermee de landschappelijke structuur.

Streefbeeld:

De bomenrij is transparant, dit houdt in dat op ooghoogte onder de kronen van de bomen gekeken kan worden. Door deze manier is bedrijf goed beleefbaar vanuit het landschap, en worden de gebouwen niet 'verstopt'.

3.3.3 *Openheid noordzijde*

De noordzijde van het erf blijft open om het zicht op het landschap te waarborgen. Openheid is geen actieve landschappelijke versterking, maar wordt in het ontwerp gerespecteerd. Door vooral op het achtererf voor openheid te kiezen, refereert het plan naar een traditioneel achtererf, waar de relatie tussen schuren en omringende weilanden altijd heel direct was.

3.3.4 *Siertuin*

Op het voorerf worden kleinschalige landschappelijke elementen toegevoegd. Deze insteek grijpt terug naar de traditionele erfopbouw.

Aan de zuid- (voor) zijde staan de woningen met één grote siertuin omsloten door hagen. In deze tuin hebben beide gezinnen hun leefruimte, maar de tuin vormt visueel één eenheid rondom het centrale erf.

Functie

Het siertuingedeelte van het erf wordt intensief onderhouden. In tegenstelling tot de rest van het erf met vooral landschapselementen erop. De invulling van de siertuin is aan de toekomstige bewoners.

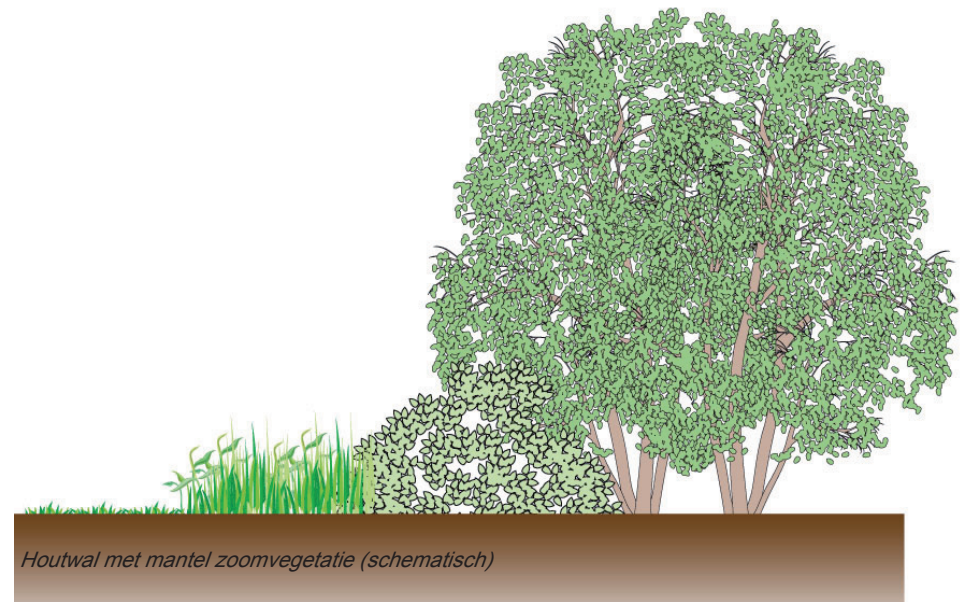
Streefbeeld

Een duidelijk verschil tussen landschapselementen buiten de siertuin en kleinere elementen zoals vaste planten en heesters moet zichtbaar zijn.

Referentiebeelden

Houtwal met mantel zoomvegetatie

Houtwal met mantel zoomvegetatie (schematisch)

Op de venige bodem groeit els uitermate goed

Een notenboom hoort bij een erf

3.3.5 Fruitgaard

Tevens bevindt zich aan de voorzijde van het erf een grote hoogstamfruitgaard. De kleine schaal breekt het massale beeld van het bedrijf maar geeft wel zicht op de stallen. Ook vanuit de woningen kan men het open landschap onder de kronen van de bomen ervaren.

Functie

De boomgaard heeft in het voorjaar een decoratieve functie op de voorkant van het erf. In de nazomer geeft de boomgaard vruchten. De rest van het jaar omlijst het het zicht vanaf de weg naar het bedrijf toe.

Streefbeeld

Hoogstambomen passen bij het streefbeeld. Het is eenvoudig om vanaf de weg onder de bomen door te kijken en een indruk te krijgen van de stallen en het bedrijf als geheel. De te poten fruitsoorten is afhankelijk van de smaak van de bewoner van het erf.

3.3.6 Solitaire bomen

Onderdeel van de siertuin zijn de solitaire bomen die het zicht op de tweede woning filteren.

3.3.7 Houtwal op het voorerf (Kwaliteitsimpuls)

Op het voorerf worden kleinschalige landschappelijke elementen toegevoegd. Ook de smalle houtwal aan de oostzijde van de nieuwe loods. Hierdoor wordt de loods aan het zicht onttrokken en blijven de grote nieuwe schuren zichtbaar.

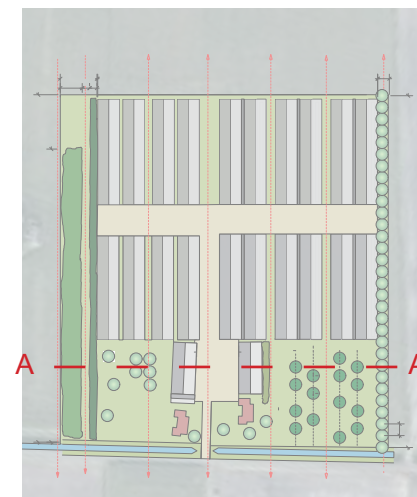
3.3.8 Singel (Kwaliteitsimpuls)

De singel aan de westkant van het erf is een nieuw aan te leggen inheemse groensingel van 15 meter breed. De singel bestaat uit bomen met een struiklaag. Door de aanleg wordt de ecologische waarde van het erf groter. Insecten, vogels en kleine zoogdieren maken hier gebruik van. De beperking van weidevogels is minimaal, aangezien de singel naast de sparrenrij komt. Tussen deze beide singels is een pad/zichtlijn van 5 (m). Het doel van dit pad is om het ritme van het landschap te versterken. Samen met gelijke gevels van de pluimveestallen gaat het op in de strokenverkaveling.

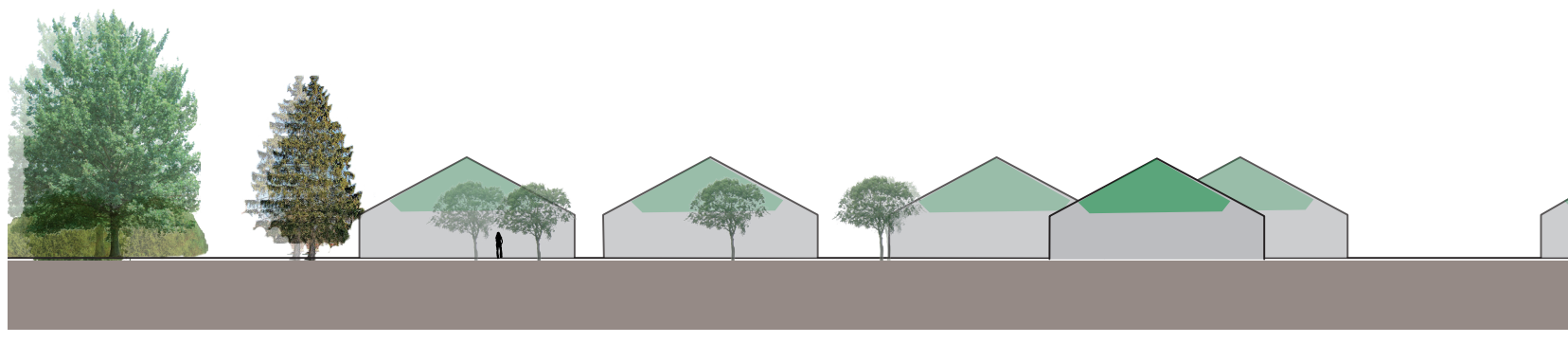
Streefbeeld

De singel heeft een breedte van 15 meter. De singel bestaat uit een boomlaag, en een gesloten struiklaag. De bomen groeien uit tot een zo natuurlijk mogelijk vorm. Een kruidlaag of zoomvegetatie maakt het geheel af. De singel bestaat uitsluitend uit inheemse plantsoorten die passen bij de bodemgesteldheid.

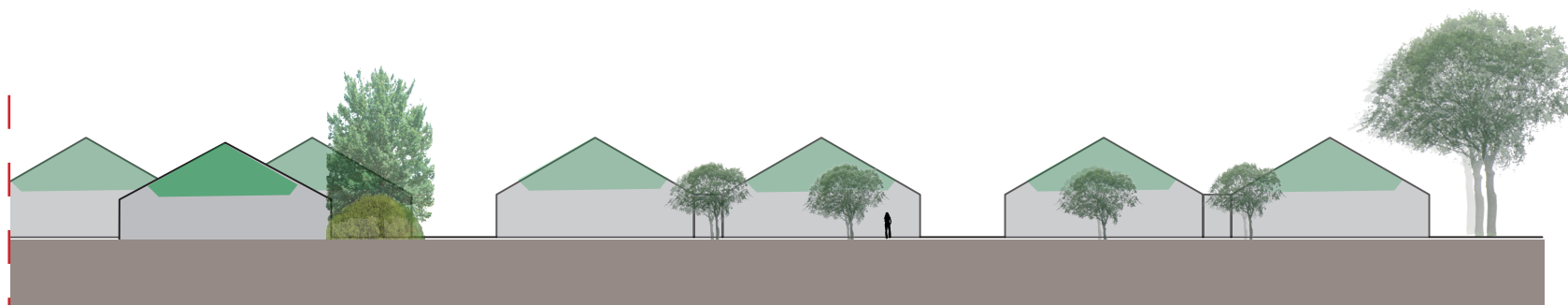
De singel aan de westkant van het erf is een extra landschappelijke compensatiemaatregel (Kwaliteitsimpuls).

A

A'

Doorsnede nieuwe situatie

3.4 Materialisatie (Kwaliteitsimpuls)

De plaatsing van de nieuwe bebouwing past bij de al reeds aanwezige structuur van de bestaande bebouwing. De nieuwe pluimvee stallen hebben 2 kappen i.p.v. 1 grote kap. Het voordeel hiervan is dat de nieuwe bebouwing hierdoor laag blijft, en zodoende opgaat in het landschap. (Zie afb. pag 29)

De gevels en zijkanten van de bebouwing worden deels met damwand bekleed. Hierdoor krijgt de nieuwe bebouwing een 'vriendelijke' groene uitstraling, en oogt het minder massaal.

Groen damwand op gevels van de schuren

Het bedrijf valt gezien de lage bebouwing niet op in het landschap

Groen damwand op muren schuur

Beplantingsplan

Hoogwaardig materiaalgebruik van de bebouwing is zeer belangrijk in dit ontwerp. Door de openheid en transparantie van het erf is de bebouwing een hoofdrolspeler in het ontwerp. Zorg de voor de materialisatie van schuren is een extra kwaliteitsimpuls voor het plan.

3.5 Beplantingsplan

Niet alleen met beplantingselementen wordt aangesloten op de structuur van het landschap. Ook de soorten zijn geselecteerd op gebiedseigen groen. Het ritme van de bomen geeft een speelse lijn langs de stallen naar het achterliggende landschap. De bomenrij loopt iets langer door dan de stallen zijn. Onder de bomen zijn de stallen zichtbaar. Dit voorkomt het 'verstoppen' van het bedrijf in een agrarisch gebied.

De grote dichte singel stopt een stuk voor het einde van het erf. Dit verzacht het grote erf. De sparren-singel schiet wel door tot aan de hoek van de stallen. Hierdoor ontstaat een opstreckende structuur welke een fraaie rand geeft.

De fruitgaard bestaat uit hoogstam fruitbomen. Deze verzachten het aanzicht op de stallen maar verbergt ze niet. De loods wordt tevens afgeschermd met

Nummer op kaart	Soort	Nederlandse naam	perc.	plantwijze	plantafstand	hoeveelheid	aanplantmaat	kostenindicatie
Loofbomen								
B1	Ulmus glabra	Ruwe iep		rij	6 (m)	4	12/14	€ 400,00
B2	Acer platanoides	Noorse Esdoorn		rij	8 (m)	31	12/14	€ 3.100,00
Boomgaard								
HF1	Malus/Pyrus/Prunus	Hoogstamfruitbomen		rij	12(m)	15	12/14	€ 1.125,00
Bosplantsoen								
HS1						2600 m2		
	Betula pendula	Ruwe berk	20%	wild	1 x 1 (m)	520	80 / 100	€ 390,00
	Corylus avallana	Hazelaar	20%	wild	1 x 1 (m)	520	80 / 100	€ 390,00
	Prunus spinosa	Sleedoorn	20%	wild	1 x 1 (m)	520	80 / 100	€ 390,00
	Quercus robur	Zomereik	20%	wild	1 x 1 (m)	520	125/150	€ 390,00
	Ulmus glabra	Ruwe iep	20%	wild	1 x 1 (m)	520	125/150	€ 390,00
HS3						225 m2		
	Betula pendula	Ruwe berk	20%	wild	1 x 1 (m)	45	80 / 100	€ 33,75
	Corylus avallana	Hazelaar	20%	wild	1 x 1 (m)	45	80 / 100	€ 33,75
	Prunus spinosa	Sleedoorn	20%	wild	1 x 1 (m)	45	80 / 100	€ 33,75
	Quercus robur	Zomereik	20%	wild	1 x 1 (m)	45	125/150	€ 33,75
	Ulmus glabra	Ruwe iep	20%	wild	1 x 1 (m)	45	125/150	€ 33,75
Totale kosten excl BTW (let op dit is een raming bestaande uit éénheidsprijzen en geldt als indicatie)								€ 6.743,75

Colofon

De Landschappelijke inpassing x is een uitgave van Eelerwoude.

Projectgegevens:

Project: 5152
Redactie: Eelerwoude
Vormgeving: Eelerwoude
Drukwerk: Eelerwoude, Goor
Bestandsnaam: 110811_JG_5152_Ulthetbroek.indd

Projectteam Eelerwoude:

Projectleider: Jantine Schinkelshoek
Ontwerper: Herbert Oldehinkel (Ontwerpbureau Herbert Oldehinkel)
Tekst & onderbouwing: Jantine Schinkelshoek, Frans Hopman
Projectsecretaresse: Josee Gijsbers

Eelerwoude heeft vestigingen in Goor, Diever, Vorstenbosch en Bilthoven.

© Eelerwoude 2011, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude, Mossendamsdwarsweg 3, 7470 AB Goor.

www.eelerwoude.nl